

Referanser: KM 10/19, KR 49/20, KR 36/20, KR 10/21, KR 31/21, KM 16/21

Arkivsak: 20/03310-49

Nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter

Sammendrag

Kirkemøtet vedtok 14. november 2021 regler for menighetsråds, kirkelig fellesråds og Kirkerådets virksomhet som gir Kirkerådet hjemmel til å fastsette nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter. Kirkerådet gjennomførte høsten 2020 en høring om forslag til slike regler for hhv. menighetsråd og fellesråd, og Kirkerådet. På bakgrunn av høringen og Kirkemøtets vedtak fremmes det et forslag til forskrifter om nærmere regler for hhv. menighetsråd og kirkelig fellesråd og Kirkerådet, i lys av Kirkemøtets vedtak og høringen høsten 2020.

I høringsnotatet foreslo Kirkerådet at det skilles mellom kravene som stilles til menighetsråd og kirkelig fellesråd på den ene siden, og Kirkerådet på den andre siden. Det foreslås at menighetsråd og fellesråd bør legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via skjermoverføring e.l. hvis noen ber om det. For Kirkerådets del etableres det en plikt om at Kirkerådets møter skal legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via internett.

Videre foreslås det at menighetsråd og fellesråd skal vurdere sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet ved behandling før gjennomføring av lukkede fjernmøter. Kirkerådet skal ha krav om bl.a. to-trinns-autentisering, brukeridentifisering og møteopptak. Det foreslås også å presisere at den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

På bakgrunn av høringen foreslås det også å ta inn en presisering om hva som ligger i at det tilrettelegges for avstemninger gjennom elektronisk løsning; skriftlige avstemninger skal kunne gjennomføres gjennom en elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

Det foreslås også å ta inn enkelte endringer i det tilsvarende regelverket som gjelder for bispedømmeråd, og som ble fastsatt i 2020.

Kirkemøtekomiteen ba Kirkerådet foreta en språklig gjennomgang av de vedtatte regelsettene. Det foreslås at Kirkerådet delegerer myndigheten til å fastsette språklige endringer i de aktuelle regelsettene til direktøren.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet fastsetter med hjemmel i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd, kirkeordning 30. mars 2020 nr. 2307 for Den norske kirke §§ 11 tredje ledd og 16 tredje ledd og forskrift om regler om formene for menighetsrådet og kirkelig fellesråds virksomhet § 2 nr. 2 følgende forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd:

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd kan vedta at et ordinært rådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttet av lederen av rådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan rådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, bør menighetsrådet/kirkelig fellesråd legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via skjermoverføring eller annen måte via internett hvis noen ber om det. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det kan legges til rette for overføring av møtet.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før menighetsrådet/kirkelig fellesråd gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal rådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av rådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2022.

2. Kirkerådet fastsetter med hjemmel i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd, kirkeordning 30. mars 2020 for Den norske kirke §§ 11 tredje ledd og 16 tredje ledd og forskrift om regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 2 følgende forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i Kirkerådet:

§ 1. Beslutning om fjernmøte

Kirkerådet kan vedta at et ordinært kirkerådsmøte skal avholdes som fjernmøte. Vedtak om fjernmøte kan omfatte ett eller flere slike møter. Avgjørelse om hastefjernmøte besluttet av lederen av Kirkerådet.

§ 2. Krav til fjernmøter

Ved fjernmøte skal alle møtedeltakerne kunne se, høre og kommunisere med hverandre. I særlige tilfeller kan Kirkerådet fravike kravet om at alle møtedeltakerne skal kunne se hverandre.

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger kan gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning. Kirkerådet fastsetter hvordan et fjernmøte skal gjennomføres.

§ 3. Gjennomføring av fjernmøter for åpne dører

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Kirkerådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet.

§ 4. Gjennomføring av fjernmøter for lukkede dører

Før Kirkerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn eller taushetsplikt skal lukkes for allmennheten, skal Kirkerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet.

Dersom et kirkerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter 3 måneder.

Dersom flere kirkerådsmedlemmer er tilstede i et lokale hvor det gjennomføres fjernmøte, skal det oppnevnes en assisterende møteleder.

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

§ 5. Krav til gjennomføring av hastefjernmøter

Ved hastefjernmøter har lederen av Kirkerådet ansvar for at disse gjennomføres på en betryggende måte og for at det er mulig for tilhørere å følge med på møter som holdes for åpne dører.

§ 6. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft fra 1. januar 2022.

3. Kirkerådet fastsetter følgende med hjemmel i lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) § 12 annet ledd, kirkeordning 30. mars 2020 nr. 2307 for Den norske kirke § 25 tredje ledd og forskrift om regler for Kirkerådets virksomhet § 2 nr. 2:

I

I forskrift 5. juni 2020 nr. 3316 om krav til gjennomføring av fjernmøter i bispedømmerådene gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger kan gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

§ 4 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

II

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2022.

4. Kirkerådet delegerer til Kirkerådets direktør å fastsette nærmere språklige endringer i forskrift 14. november 2021 om regler om formene for menighetsrådets og kirkelig fellesråds virksomhet, forskrift 14. november 2021 om regler om formene for bispedømmerådets virksomhet, forskrift 14. november 2021 om regler for Kirkerådets virksomhet, forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd, forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i bispedømmerådene og forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i Kirkerådet.

Saksorientering

1. Innledning

Kirkemøtet fastsatte forskrift 14. november 2021 om regler om formene for menighetsrådet og kirkelig fellesråds virksomhet og forskrift 14. november 2021 om regler for Kirkerådets virksomhet. I disse reglene er det fastsatt at Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan gjøre unntak fra kravene om at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre.

Saken var sendt på høring høsten 2020. Det ble avgitt høringssvar fra 49 instanser, hvorav 29 menighetsråd, 13 kirkelige fellesråd, fem bispedømmeråd samt Bønnelista og Presteforeningen. Høringsinstansene ga i hovedsak støtte til forslagene i høringen.

I denne saken vurderes de nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter for menighetsråd og kirkelig fellesråd og Kirkerådet, forslag om å gjøre enkelte endringer i de allerede vedtatte reglene om krav til gjennomføring av fjernmøter for bispedømmerådene, og et forslag om å delegerer myndighet til Kirkerådets direktør til å fastsette språklige endringer i regelsettene.

Kirkerådet har tidligere vedtatt en [midlertidig forskrift om fjernmøter i menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet](#) som gjelder til 31. desember 2021. Det er derfor foreslått at endringene får virkning fra 1. januar 2022.

2. Nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter

Forslaget til nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter bygger på de reglene som er fastsatt for bispedømmerådenes virksomhet. Kirkerådet mener imidlertid at det er noen bestemmelser i reglene hvor det kan stilles spørsmål om

kravene til menighetsrådsmøter og fellesrådsmøter bør være like strenge som ved bispedømmerådsmøter.

2.1 Møteoffentlighet

2.1.1 Forslag i høringsnotatet

For alle kirkelige rådsorganer er det fastsatt en hovedregel om at møter holdes for åpne dører, dersom ikke rådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker og andre saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Debatt om en sak skal behandles for åpne eller lukkede dører foregår for lukkede dører.

Virksomhetsreglene § 2 nr. 2 tredje punktum presiserer at kravene som ellers gjelder for møter, også gjelder for fjernmøter. I utgangspunktet gjelder dette derfor også for gjennomføring av fjernmøter. For bispedømmerådsmøter er det fastsatt i § 3 at når fjernmøtet holdes for åpne dører, skal det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Bispedømmerådet fastsetter hvordan det skal legges til rette for overføring av møtet. Kirkerådet la i høringsnotatet til grunn at det samme må gjelde for Kirkerådet.

Når det gjelder menighetsråd og kirkelige fellesråd, antok Kirkerådet i høringsnotatet at et slikt krav i mange tilfeller vil kunne være vanskelig å oppfylle. På den ene siden er det en risiko at terskelen for å stille til valg kan bli opplevd som høyere, hvis fjernmøter skal strømmes over internett. Det kan være flere som er lite komfortable med at fjernmøter strømmes på internett og derfor ikke ønsker å stille til valg. Det er ganske annerledes og vesentlig mer tilgjengelig med skjermoverføring enn om publikum må møte opp fysisk for å overvære et rådsmøte. På den andre siden er prinsippet om at allmennheten skal ha anledning til å være tilhører ved åpne rådsmøter, et viktig demokratisk prinsipp som følger av virksomhetsreglene. Bestemmelsen gjelder dessuten kun åpne fjernmøter, og hovedregelen er fortsatt at møtet gjennomføres som et fysisk møte. Kirkerådet foreslo i høringsnotatet at det for menighetsråds og fellesråds del ikke skal være et obligatorisk krav, men at reglene bør slå fast at «når møtet holdes for åpne dører, *bør* det være mulig for tilhørere å følge med på møtet via skjermoverføring eller på annen måte via internett. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det *kan* legges til rette for overføring av møtet.»

2.2.2 Høringsinstansenes synspunkter

I høringen var det flere høringsinstanser som ga støtte til forslaget til regelverk i høringsnotatet, uten å ta stilling til alle de konkrete forslagene. Blant de som uttalte seg til spørsmålet om møteoffentlighet, var det litt ulike meninger. *Sola menighetsråd* uttalte:

Vi støtter også at det ikke bør være obligatorisk å legge til rette for overføring av møtet via internett. Vår erfaring er at det ikke møter opp tilhørere til de vanlige menighetsrådsmøtene, selv om disse er åpne for publikum. Da ser vi ikke grunn til å sørge for elektronisk overføring av de møtene som av ulike grunner må holdes som fjernmøter.

Bekkefaret menighetsråd uttalte:

Prinsippet om at også fjernmøter bør være offentlige deles. Likevel er det rimelig om dette fravikes når det gjelder menighetsråd, dersom sakene ikke er av kontroversiell karakter og det erfaringsmessig er svært sjelden at andre enn de som er innkalt eller på forhånd har meldt interesse for å bli med på møtet møter i møtene.

Kongsberg og Jondalen menighetsråd uttalte:

Vi synes det er viktig å ivareta prinsippet om møteoffentlighet også på åpne fjernmøter, og vi mener derfor at dette bør være et obligatorisk krav, og ikke opp til hvert enkelt menighetsråd.

Tilsvarende uttalte *Nidaros bispedømmeråd* følgende:

Høringsnotatet gir uttrykk for at prinsippet om møteoffentlighet i fjernmøter ikke nødvendigvis må praktiseres like strengt for menighetsråd og fellesråd som for Kirkerådet og bispedømmeråd (...). Utover en betraktning om at man anser at dette synes vanskeligere å gjennomføre av menneskelige hensyn (valgte medlemmers mulige ubehag ved skjermoverføring på internett), foreligger ingen begrunnelse for at dette prinsippet skal kunne lettes på. Nidaros bispedømmeråd mener man bør betrakte det som en forutsetning for permanent innføring av fjernmøter, at disse i utgangspunktet skal følge samme demokratiske spilleregler som fysiske møter så langt det er mulig. Nidaros bispedømmeråd ber derfor Kirkerådet vurdere om ikke dette spørsmålet også bør få en mer prinsipiell og formell behandling, begrunnelse og forklaring.

Presteforeningen uttalte:

Presteforeningen mener det er rimelig grunn til at kravene til å kunne følge åpne møter ved avholdelse av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd er mindre absolutte enn ved fjernmøter i bispedømmeråd og Kirkerådet. Presteforeningen mener det likevel bør presiseres at menighetsråd og kirkelig fellesråd har plikt til å legge til rette for at fjernmøter kan følges digitalt når noen ber om det.

Østenstad menighetsråd uttalte:

Vi trenger tekniske løsninger på plass som på en enkel måte kan kombinere:

1. behovet menighetsrådet har for å kunne se og høre hverandre under møtets gang,
2. møtet kan være åpent for offentligheten
3. Enkle prosedyrer for oppsett og administrasjon

Pkt 1 over har vi løsninger for i videokonferanseprogram kirka har benyttet under pandemien. Pkt 2 og 3 har vi ingen enkel teknisk løsning på i dag. Her trenger vi at kirka lager felles løsninger som alle menighetsråd kan benytte.

Videre uttalte *Bønnelista* følgende:

Dersom ikke annen lovgiving bestemmer det, er møter i kirkelige organ offentlige. I praksis er det vel slik at møtene i lokale kirkelige råd i liten grad er av allmenhetens interesse, eller av interesse for særskilte grupper, i alle fall ikke ut over resultatet av møtet. For menighetsråd, vil det for å øke

engasjement være viktigere at saker fremmes i menighetsmøte, fremfor at menighetsrådet, som ofte vil fremstå som et arbeidsmøte.

For kirkelig fellesråd er nok problemstillingen noe annerledes, men vårt inntrykk er at i denne sammenheng er det mer kirkens økonomiske interesse overfor kommunen som er det vesentlige og ikke interne meningsforskjeller. Dette vil normalt komme frem på en god måte ved oversendelse til kommunen.

Kirkens oppgave er å gjøre mennesker til Kristi etterfølgere, eller disipler. Vi tror ikke åpne møter bidrar til dette. Det vil også være en hemsko for at dette skal kunne fungere godt lokalt.

For kirkerådets vedkommende vil saken stille seg noe annerledes, da det vil påvirke arbeidet i andre kirkelige organ som derved vil ha interesse av saken. Vi mener derfor at det bør tilrettelegges for at slike møter er åpne.

2.2.3 Kirkerådets vurderinger

Kirkerådet opprettholder vurderingen av at det bør skilles mellom kravene som stilles for menighetsråd og kirkelig fellesråd på den ene siden, og bispedømmeråd og Kirkerådet på den andre siden. Mens bispedømmerådet og Kirkerådet bør ha en plikt til å legge til rette for at offentligheten kan følge med på møtet ved at det strømmes, eller på annen måte via internett, mener Kirkerådet at menighetsrådene og kirkelig fellesråd ikke bør ha et slikt krav. Det er først og fremst begrunnet i at Kirkerådet her ikke ønsker å pålegge menighetsråd og kirkelig fellesråd byrdefulle plikter som gjør det vanskeligere for disse rådsorganene å gjennomføre fjernmøter.

I lys av høringen foreslår Kirkerådet følgende bestemmelse:

Når fjernmøtet holdes for åpne dører, bør menighetsrådet/kirkelig fellesråd legge til rette for at tilhørere kan følge med på møtet via skjermoverføring eller annen måte via internett hvis noen ber om det. Menighetsrådet/kirkelig fellesråd fastsetter hvordan det kan legges til rette for overføring av møtet.

Gjennom dette tydeliggjøres det en klar oppfordring til å legge til rette for at tilhørerne kan følge med på møtet, men uten at det blir en plikt.

Hvis et begrenset antall enkeltpersoner ber om det, vil rådet for eksempel invitere vedkommende til å delta på møtet uten bilde eller lyd gjennom bruk av f.eks. Microsoft Teams eller Zoom, uten at det blir for komplisert for rådet. Rådet vil også kunne legge til rette for strømming av møtet på annet vis.

Det forutsettes at personer som ber om å få være tilhørere, må gjøre dette tidsnok til at det er praktisk gjennomførbart. Hva som vil være praktisk gjennomførbart, vil kunne variere fra råd til råd, ut fra lokale forhold. Det må likevel være klart at om en person ber om å få være tilhører kort tid før møtet, kan det ikke forventes at rådet legger til rette for dette, selv om bestemmelsen på generelt grunnlag gir retningslinjer om at rådet bør legge til rette for tilhørere.

2.2 Tekniske løsninger ved lukkede møter

2.2.1 Forslag i høringsnotatet

Medlemmer av kirkelige rådsorganer vil i noen tilfeller behandle saker som er underlagt taushetsplikt. Slike saker skal henhold til virksomhetsreglene behandles for lukkede dører. Rådene så vel som rådsmedlemmene plikter å hindre at uvedkommende får kjennskap til de taushetsbelagte opplysningene. Dette reiser noen utfordringer ved gjennomføring av fjernmøter. Kommuneloven åpner derfor i utgangspunktet ikke for at lukkede møter i folkevalgte kommunale organer kan gjennomføres som fjernmøte. Kirkemøtet har imidlertid ment at det er for begrensende og har vist til at det finnes tekniske løsninger som kan regnes som sikre. For å legge til rette for at lukkede møter som gjennomføres som fjernmøter, blir sikre vil Kirkerådet derfor fastsette noen nærmere krav til gjennomføringen av møtene.

For bispedømmerådene del er det derfor fastsatt at før bispedømmerådet gjennomfører fjernmøte i saker som av personvern hensyn skal lukkes for allmennheten, skal bispedømmerådet ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet. Dersom et bispedømmerådsmedlem skal logge seg på en løsning på internett, skal vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. Deltakelse i møtet skal kunne dokumenteres i etterkant ved bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen. Det skal være mulig å lagre et opptak av møtet. Slike opptak skal slettes etter tre måneder.

Kirkerådet foreslo i høringsnotatet å fastsette tilsvarende bestemmelser for Kirkerådet, men for menighetsråd og kirkelig fellesråd mente Kirkerådet at det ikke bør være tilsvarende krav til tottrinns-autentisering, dokumentasjon og opptak. Kirkerådet antok at en ikke kan forvente at menighetsråd og kirkelig fellesråd nødvendigvis har ressurser til å kunne ivareta slike krav. Hvis kravene blir for høye, virker de mot sin hensikt. Kirkerådet foreslo derfor i stedet å presisere at den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet. Dette tilsvarer § 5 annet ledd annet punktum fra den midlertidige forskriften av 17. mars 2020 om fjernmøter.

2.2.2 Høringsinstansenes synspunkter

Det var ikke mange høringsinstanser som uttalte seg til spørsmålet om tekniske løsninger ved lukkede møter. Av høringsinstansene som uttalte seg, var det litt delte meninger. *Kongsberg og Jondalen menighetsråd* uttalte

Når det gjelder fjernmøter som er lukket for allmennheten vurderer vi det som tilstrekkelig at hver enkelt møtedeltaker ivaretar hensynet til at taushetsbelagte opplysninger ikke kommer utenforstående i hende.

Østenstad menighetsråd uttalte:

Et menighetsråd har ikke kompetanse til å «...vurdere sårbarhet og risiko i tekniske løsninger..» Her trenger vi felles løsninger fra kirka som tilfredsstillende kravene til IT sikkerhet for fjernmøter som skal gå for lukkede dører, og som alle menighetsråd kan benytte.

Biri menighetsråd uttalte:

Den norske kirkes IT ansvarlige må bestemme en felles løsning/program for videomøter, menighetsrådsmedlemmene rundt i landet har ikke nødvendigvis kompetanse til å avgjøre hva som er sikkert å bruke i forhold til "hacking" og lekkasje av sensitive opplysninger og informasjon. Det er viktig at alle regler gjelder for alle rådene, både kirkelig fellesråd, menighetsråd, bispedømmeråd og kirkeråd.

Nidaros bispedømmeråd uttalte:

[H]øringsnotatet [anser] at kravet om tottrinns autentisering skal lettes på for menighetsråd og fellesråd. Dette er begrunnet med en antagelse om at menighetsråd og fellesråd «ikke kan forventes å ha ressurser til å ivareta slike krav». § 4 i *forslaget til regler* legger derfor ansvaret for at «utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet» på «den enkelte møtedeltaker». Nidaros bispedømmeråd anser at dette kanskje ikke tilstrekkelig sikrer personvernet og rådernes plikt i å hindre uvedkommende å få kjennskap til taushetsbelagte opplysninger, og mener Kirkerådet bør vurdere om reglene bør være tilsvarende som for Kirkerådet (og bispedømmeråd) på dette punktet. Kanskje kan det finnes andre tekniske eller praktiske løsninger enn tottrinns autentisering, men bispedømmerådet er usikker på om dette er et ansvar som kan løses ved ansvarliggjøring av den enkelte, og ber Kirkerådet vurdere andre løsninger som sikrer personvernet bedre.

Presteforeningen uttalte:

Gjennomføring av saker som skal foregå for lukkede dører, krever særlig sikkerhetsoppmerksomhet. Menighetsråd har få slike saker, mens det vil forekomme flere slike saker i fellesråd. Dette vil ofte være ansettelsessaker eller andre personalsaker. Presteforeningen mener det er ønskelig med tilsvarende sikkerhetskrav for lukket fjernmøte i kirkelig fellesråd som ved fjernmøte i bispedømmeråd og Kirkerådet, jf. § 4 annet ledd i forslaget til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i Kirkerådet. Presteforeningen ser at også sikkerheten ved behandling i lukket fjernmøte i bispedømmeråd og Kirkerådet er sårbar, og mener at bestemmelsen i § 4 annet ledd i forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i menighetsråd og kirkelig fellesråd, om at «Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet», bør gjøres gjeldende også for bispedømmeråd og Kirkerådet. Tekniske påloggingsløsninger kan ikke i seg selv garantere at ikke andre personer er til stede i fysisk i rom hvor en person er pålogget et lukket rådsmøte. En ansvarsbestemmelse er derfor nødvendig etter Presteforeningens oppfatning.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd uttalte:

Av hensyn til personvern og opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt må en sikre at dette blir i varetatt på en forsvarlig måte om en velger å bruke fjernemøter.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd erfarer at det stilles ulikt krav til de tekniske løsningene ved lukkede møter der rådene behandler saker som av personvern hensyn skal lukke for allmennheten. Høringen viser til at bispedømmerådet skal ha vurdert sårbarhet og risiko i tekniske løsninger og møtelokalitetenes egnethet. Det blir blant annet vist til bispedømmerådsmedlemmene skal logge seg på en løsning på internett, skal

vedkommende autentisere seg elektronisk i to trinn. I høringen foreslås det samme for Kirkerådet, men ikke for menighetsråd og kirkelige fellelråd. Dette begrunner høringen med at en ikke kan forvente at menighetsråd og kirkelige fellelråd har de nødvendige ressurser til å kunne ivareta slike krav. Hvis kravene blir for høye, virker de mot sin hensikt. Dette mener vi er dårlig begrunnelse for ikke å stille samme krav til de ulike organene.

Videre legges det et ansvar på den enkelte møtedeltaker for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet. Dette strider mot Personvernforordningens artikkel 5. pkt.2 (Artikkel 5. Prinsipper for behandling av personopplysninger) Det er ikke den enkeltes ansvar, men påhviler den som har behandlingsansvar f.eks. kirkeverge eller menighetsrådsleder.

Hamar bispedømmeråd uttalte:

Det vil naturlig nok være viktig å ivareta personvern hensyn og GDPR-loverket ved fjernmøter. Dette gjelder ikke minst hvis det skal gjøres opptak av møtet, og det må sikres samtykke og ha sikre løsninger for oppbevaring og sletting av filer.

2.2.3 Kirkerådets vurderinger

Enkelte høringsinstanser understreker viktigheten av å ivareta personvern hensyn og personvernlovgivningen ved fjernmøter. Kirkerådet viser til at forslaget til regelverk har vært vurdert av personvernombudet i Den norske kirke. Når Kirkerådet fastsetter regler om krav til fjernmøter, vil det innebære at både møteleder, den enkelte folkevalgte og administrasjon vil utøve et ansvar for at reglene blir fulgt. Dette vurderes ikke som et brudd mot personvernforordningens artikkel 5 (1) bokstav f, men er snarere et uttrykk for at den behandlingsansvarlige dokumenterer og utøver sitt ansvar etter denne bestemmelsen.

Kirkerådet opprettholder skillet mellom kravene til menighetsråd og kirkelig fellelråd på den ene siden, og kravene til Kirkerådet på den andre siden. Kravene til Kirkerådet bør, i likhet med kravene til bispedømmerådet, være mer omfattende enn de som stilles til menighetsråd og kirkelig fellelråd. Samtidig mener Kirkerådet det kan være hensiktsmessig å inkludere en klargjøring av at også den enkelte møtedeltaker i Kirkerådet vil ha et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet. Dette vil blant annet innebære en understrekning av at det ikke er tilstrekkelig at rådsmedlemmer har på seg hodetelefoner i samme rom som utenforstående. De har også et ansvar for å sørge for å være alene, slik at ingen overhører det de selv sier på møtet.

2.3 Skriftlig avstemning

2.3.1 Forslag i høringsnotatet

Kirkerådet foreslo i høringsnotatet å fastsette at «[d]et skal legges til rette for avstemninger gjennom elektronisk løsning som ivaretar hensynene bak skriftlige avstemninger». Tilsvarende bestemmelse finnes i forskrift om krav til gjennomføring av fjernmøter i bispedømmerådene.

2.3.2 Høringsinstansenes synspunkter

Det var enkelte høringsinstanser som tok opp spørsmål om skriftlig avstemning i rådsorganet. *Hamar bispedømmeråd* uttalte:

Hamar bispedømmeråd vil også bemerke at det er noe uklart hva setningen «ivareta hensynet bak skriftlig avstemninger» i § 2 betyr, og ber om at dette omformuleres og tydeliggjøres.

Skien kirkelige fellesråd uttalte:

Skien kirkelige fellesråd støtter at det åpnes for fjernmøter med følgende merknad: §2 Det vil være for komplisert å kreve at elektronisk stemmeløsning er tilgjengelig for felles- og menighetsråd. Dersom rådet ønsker å avholde skriftlig avstemning i en sak som behandles på fjernmøte må den eventuelt utsettes til fysisk møte kan avholdes.

Tranby og Lierskogen menighetsråd uttalte:

Mtp demokratiet, er det viktig at valg og avstemninger kan holdes både hemmelig og skriftlig. Et alternativ er å opprette en spørreundersøkelse, hvor møtedeltakerne kan velge alternativer og sende inn. Questback er et slikt alternativ.

2.3.3 Kirkerådets vurderinger

Utgangspunktet er at avstemninger i kirkelige rådsorganer gjennomføres ved håndsopprekning. Dette har bakgrunn i at demokratisk valgte rådsmedlemmer bør kunne vedstå seg sine standpunkter ved åpent å vise hva de har stemt. Virksomhetsreglene fastsetter at valg av leder og nestleder skal foregå skriftlig samt at det enkelte medlem kan kreve skriftlig avstemning ved andre valg og ansettelse, jf. §§ 1 nr. 3 og 7 nr. 5. Det er ikke adgang for skriftlig avstemning ved andre tilfeller.

Det viktigste hensynet bak muligheten for skriftlig avstemning er muligheten til å ivareta prinsippet om hemmelig valg.

Kirkerådet mener det er behov for en presisering i det aktuelle leddet og foreslår derfor at § 2 annet ledd i stedet skal lyde som følger:

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger kan gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

Kirkerådet legger til grunn at også en løsning hvor møteleder og/eller administrasjonen får innsyn i avstemningsresultatet, i denne sammenheng vil ivareta prinsippet om hemmelig avstemning. Kirkerådet legger til grunn at hva det enkelte rådsmedlem har stemt ved valg eller ansettelse vil kunne karakteriseres som opplysninger om «noens personlige forhold» etter forvaltningsloven § 13 første ledd, og dermed omfattet av taushetsplikt. Det vil motvirke problemet med at disse personene får kjennskap til hva de enkelte medlemmene har stemt, og dermed ivareta prinsippet om hemmelig valg.

Kirkerådet understreker videre at om det enkelte råd finner det for komplisert å gjennomføre en skriftlig avstemning elektronisk i et fjernmøte, vil det selv kunne utsette behandlingen av saken til et fysisk møte kan avholdes.

3. Tilsvarende bestemmelser for bispedømmerådene

Regelsettene for menighetsråd og kirkelig fellesråd, bispedømmerådene og Kirkerådet er, og bør etter Kirkerådets vurdering, være koordinert, slik at de normalt inneholder felles bestemmelser. Fordi det er foreslått å gjøre noen endringer i de nærmere reglene som gjelder for menighetsråd, kirkelig fellesråd og Kirkerådet i denne saken, kan det også være hensiktsmessig å gjøre tilsvarende endringer i [reglene for bispedømmeråd](#), som allerede er fastsatt. Det foreslås derfor at Kirkerådet fastsetter følgende endring i reglene for bispedømmeråd:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Det skal legges til rette for at skriftlige avstemninger kan gjennomføres gjennom elektronisk løsning som ivaretar prinsippet om hemmelig avstemning.

§ 4 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den enkelte møtedeltaker har et ansvar for at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet.

4. Språklig gjennomgang av Kirkemøtets vedtatte regelsett

I forbindelse med behandlingen av sak KM 16/21, hadde kirkemøtekomiteen følgende merknad:

Komiteen mener at enkelte av bestemmelsene i regelsettene med fordel kunne ha vært gjennomgått språklig. Komiteen viser til at Kirkerådet har myndighet til å vedta mindre endringer i reglene. Komiteen foreslår ikke konkrete språklige endringsforslag for Kirkemøtet, men ber Kirkerådet om å foreta en slik språklig gjennomgang.

Kirkerådet har ikke hatt kapasitet til å foreta denne språklige gjennomgangen i forkant av dette kirkerådsmøtet. Det foreslås at Kirkerådet delegerer myndigheten til å fastsette språklige endringer i de aktuelle regelsettene til direktøren.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vises til vurderingen av de økonomiske og administrative vurderingene i sak KM 16/21. Eventuelle forslag om å pålegge at fjernmøter i menighetsrådene og kirkelige fellesråd skal kunne overværes av offentligheten, samt eventuelle krav til tekniske løsninger for lukkede møter, vil kunne gi menighetsråd og kirkelige fellesråd utgifter til teknisk utstyr.